

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. odlični je moč.

•EDINOST• izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsa leta je 45 gld., za polu leta 23 gld., za četrt leta 12 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri oporabi in v trafikah v Trstu po 25 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 30 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Oporabišča, via Tarrente, »Nova tiskarna«.

Vai dnosi se pošiljajo Uredništvu via Tarrente. •Nuova Tipografia•: vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Narodnost in država.

(Dalje.)

Število in križanje ne vpliva na razsodbo, je li kako ljudstvo narod ali ne; tudi Danci in Portugalci in Rumuni so narod za-se k ljubi temu, da je ta narodnost mešanica Dakov in Slovanov. Sicer pa izvirajo tudi Angleži in Rusi, oba najmočnejša naroda, iz mešanice raznih ljudstev.

Odločni znamen naroda iz političnega stališča je vedno le jezik, ne glede na prvotno pokolenje, kajti jezik je najtrdnjša vez, katera tudi največ vpliva na razvitek, napredek in mišljenje ljudstev. V starih časih jezik se ni bil tako odločevalen, ali dandanes je pri jako razvitej literaturi jezik tako rekoč vse.

Kako mogočna vez je jezik, kaže najsičajnejše uzrok panslavizma sam, ki je očevidno ta, da ljudstva, katera se za to idejo navdušujejo, govore ne sicer eden in isti, vendar pa sorodne jezike. Še večja vez mora torej biti zavest kacega ljudstva, da vsi njegovi sinovi govore le en in isti jezik. To je toliko bolj treba zatrditi, ker si dandanes vsako skoraj drugače tolmači pojem »narod«.

Tako so prišli Francozje, katerim gotovo ni bil do novjših časov nobeden Francoz, kekor ni govoril francoski, v novejšem času do tega, da trde, da je znak narodnosti neodvisen od jezika in od plemena in eden najduhovitejših pisateljev francoskih, E. Renan ima za edini znak naroda moralčno zavest, katera navdaja vso maso kake politične skupine; po njegovem menenju je historični razvitek, zavest vzajemne prošlosti in bodočnosti tisto, kar ustanovlja narod.

Pisatelj zaradi tega Renanu očita zaslepelost in hoče s tem dokazati,

da politika v časih zaslepi tudi učenjake. Ako pa gosp. pisatelj to očita francoskemu učenjaku Renanu, kaj bi pa mogli vse očitati Slovani največim nemškemu učenjaku, kateri se kar v prahu valjajo pred Bismarkovimi uspehi in ne vedo več, kde bi svojemu narodu cilj postavili. Renan ni Francozom to, kar sta Stein in Roscher Nemcem, ona sta učenjaka I. vrste in vendar sta, kakor smo nedavno dokazali, v svojih spisih pol Evrope reklamirala za nemški narod. Je li to morda ni šovinizem? Kaj pa še le nemški listi, posebno dunajski!

Pisatelj se Renanu smeje, češ, zdaj, ko so Francozje zgubili Elzacijo, jezik ne odločuje narodnosti.

Kako pa Nemci na Kranjskem? Zginljivo število jih je tam, in vendar so trdili in trdijo še, da Kranjska je nemška dežela, in da jezik, kateri tam narod govori, nedoločuje narodnosti, ampak kultura. Nemci se torej nemajo prav nič smijati Francozom. Vjemamo se pa s tem, da pisatelj naše Madjare primerja E. Renanu in njegaj idejam.

Ogerski državniki so se tudi priprijeli ideji; nekega političnega naroda, katerega ne razodeva jezik, ampak le državna ideja in akoprem so Madjari na Ogrskem prot Slovanom in Rumuncem v manjšini, pri vsem tem pa je ogrska vlada popolnoma narodno madjarska in se na vzunaj vedno kot taka razodeva. Prav za prav pa je Ogrska prav tako država narodov, kakor Avstrija.

Ker pa je bil nagib ogrske vlade od nekda ta, da ustanovi ogrsko narodno državo, zato se je ustanovila nova ideja politične narodnosti, katere se imajo uklanjati in podvreči vsi po naravnem znaku nemadjarški narodi.

Vsa ta teorija pa je prav za prav le igra z besedami, katera igra ima

pokriti posilno madjarizovanje drugih narodov, in to vsled želje, da Ogrska postane resnično tudi po naravnih zakonih narodna država, po kateri bi jej bila morda bodočnost najbolj zagotovljena. Ali ta politika Madjarov ni nič novega; Friedrik List jo je učil uže pred 40 leti, kar morda še pisatelju ni bilo znano. Ako se pa Ogrski ta politika tudi posreči, to je zopet drugo prašanje; pisatelj sam dvomi nad uspehom in pravi, da ta politika ni brez nevarnosti, in to nas veseli.

On pravi, da se ljudstva drže trdno svojih jezičnih mej; stoletja ne zadoščujejo, da se te meje prestavijo, ako ne bodo slučajne politične premembe takega prizadevanja podpirale. Dobra stran politike ogrskih državnikov je le, da so znali izkoristiti zadrege avstrijske države in da z energijo delajo le za en cilj ter podpirajo kulturni razvoj na vse kraje, nasproti temu pa narodni šovinizem vsak dan bolj zbira nevarnosti okolo Ogrske.

Naloga Ogerske bi morala biti posredovalna mej nemškim zapadom in slovanskim vshodom, ker pred vsem se mora Ogrska na Nemško nasloniti, le potem se more še dolgo vzdržati. Zase bi bila Ogrska država družega reda, geografsko slabo ležeča in vednim nevarnostim izpostavljena.

Tudi Čehi govore o političnem narodu, ker ne dopuščajo nobene ločitve po narodnosti. To prizadevanje po priznanju v narodnem obziru kaže na najlepši način veliko moč narodne ideje. Najvišjo stopinjo narodnega razvitka dosežajo ljudstva jako počasi in težavno, dokaz temu Francija, Španija, Portugalska, od germanskih ljudstev so imeli najboljše pogoje razvitka Angleži, Švedi, Danci, od slovanskih Čehi, Poljaki, Bolgari, Srbi, Rusi.

Ali vedno se vsak narod ne vzdrži na najvišji stopinji narodnega bitja v pravem pomenu, dostikrat se zgodi, da kak narod zgubi svojo neodvisnost, da propade in da se državno razdeli.

Tak narod, ki je prišel ob svojo zedinjenje, more se le še ljudstvo imenovati in zdaj se začne zatak raztrgani narod nova doba, ker se ali popolnoma združi z novim državnim telesom, ali pa si prizadeva, da zopet postane narodno neodvisen. Izgleda, v tem obziru imamo na Poljskem, v Irlandiji itd.

Kako neenako se spolnuje osoda ljudstvom, vidimo iz tega, da so nekatera ljudstva še le nedavno in po dolgih bojih prišla do samostojstva in neodvisnosti in tudi k temu so jim pomagali ugodni politični slučajji.

Tako na priliko sta italijanski in nemški narod še le v zadnjem času postala narod v popolnem zmislu te besede, in skoraj bi se moglo dokazati, da je bil uzrok te zmage narodne ideje le dunajski kongres. Ta je imel sicer ves drug namen, da namreč mir utrdi za vse čase; ali baš zato, ker se je na tem kongresu začela vojna proti idejam časa in se je preveč grešilo proti narodnostnemu načelu, katero se je začelo uže nekoliko razvijati pod Napoleonom I. se je k ljubi vsej potrebi miru k malu začela reakcija v Italiji in tudi na Nemškem, katera je našla otduška v ustaji leta 1848.

Prva vojna zaradi narodnostnega načela je bila leta 1849. mej malo Sardinijo in Avstrijo, v kateri je bila Avstrija zmagonosna, prišla je druga vojna za isto načelo mej Sardinijo in Francijo na ene in Avstrijo na drugej strani. l. 1859. Ali tudi na Nemškem se je vsled tega vzdignol po-

PODLISTEK.

Poboljšana soproga.

(Konec.)

Tudi naš Jernejče je imel neko zapreko in ta je bila, da ni bil on niti z roditelji niti z nikomur družim Marijine obitelji znan. Gledal jo je od daleč in zdihoval, kako bi se z njo seznanil, ali kaj to! Tudi maček gleda vrbca na strehi, pa ne more do njega; zmiraj je mislil, kako bi mogel z njo govoriti, pa ni se mu posrečilo, dokler ni zvedel, da se gospodičina zove Marija. Bilo je o nekem prazniku Matere Božje o njenem godu. Ne bodi len, napravi Jernejče pred ta dan krasen šop cvetic in drugo jutro jih da Marijinej služkinji, ko je šla kakor navadno s trga mimo njegove štacune, naj jih nese svojej mladej gospodinjji rekoč, da jih jej je poslal neimenovan človek in se poklanja. Marija je opazovala večkrat Jernejčevo vedenje do nje, ter se radostila, ko je videla, da ta l-pi mladenič za njo hodi in večkrat obstane pri njenej hiši, tudi z okna ga je večkrat skrivaj gledala, kako žalostno je zrl po njenih oknih in vendar ne zatrl nje, ki je bila skrita za zastorom. Zato jej je i hitro na misel prišlo, da nita neimenovana oseba nikdo drug, nego on in srce jej je utripalo od veselja. Ali tudi njena mati je lepi šopek ugledala in hitro popra-

šala, kdo ga jej je poslal, kar je morala hči slednjič povedati.

Kmalu za šopkom je prinesla služabnica i pisemce, v katerem j-j je Jernejče odkril svojo gorko ljubezen ter jo prosil, naj bi se z njim kakšenkrate sešla. In res je od tedaj Marija predrznejše Jernejčeta opazovala, ta pa jo začel pozdravljati in neko jutro se jej je i pridružil. Ta dan je šla iz hiše sama, ker je njena služkinja šla na trg, in se sprehajala po drevoredu blizu mesta. Po naključji gre mimo tudi Jernejče in ko jo zapazi, stopi k njej in jo po globokem poklonu nagovori:

— Srečno jutro, gospodičina, tako za rana na sprehod?

Ona si je predno ogledala na okolo, kakor bi se sramovala se nahajati tu, v tem tedaj osamelem kraju sama z mladeničem; vendar mu odzdravi:

— Bog nam ga daj, in Vi tuliti tako rano?

— Zvabilo me je lepo vreme in lepo dišeče cvetje v ta prijeten kraj, da si malo razveselim srce in misli in se nadiham svežega dobrodejnega tukajšnjega zraka. Saj se človeku radosti srce ko se nabaja v naročji ozelenela narave!

— Dobro de človeku — odgovori ona — da se vsaj jedenkrat vsak dan razvedri v senci košatih drev.

In tako sta se menila o teh za nju malo tehtnih stvareh, dokler ni on, sit uže tega modrovanja, napeljal govora na drugo prijetnejšo stvar, namreč na ljubezen, o kateri sta se potem pogovarjala ter mu nazadnje ona zagotovila, da se več-

krat v tem prijaznem kraju snideta. Od tega dneva je prihajal on vsak dan zjutraj in na večer semkaj, da je našel svojo Marijo in se z njo veselo razgovarjal. Če je ni bilo, odhajal je žalosten.

Minolo je mesec dni in naš znanec se je s Marijinega očeta pogovarjal s tem, v naslanjači poleg okna pa je zvesto poslušala ona in ko sta jo oče in mati vprašala, ako je zadovoljna se z Jernejčetom poročiti se in jo on ljubko motril, rekla je: »da«.

Zveza z Marijo je bila gotova in naš Jernejče je vesel zapustil tisti večer njeno hišo, krepko stisnóvši mehko ročico svoje ljube zaročnice.

Veselo bolela živela, ona mi prinese še precejšno doto in jaz bodem z malo svojo prodajalnico trgovati dalje; Bog pomore in živela boleva srečno — si je mislil počasi stopajoč po mestnih ulicah proti svojemu stanovanju. Minola je zima, v kateri je on vsak večer zabaval k svojej zaročnici ter se tu z njo ali z njenimi roditelji preganjal dolgi čas, zdaj s igro, zdaj v živahnem pogovoru. V predpustu jo je peljal pred altar. Ali Marija, ki je v prvih tednih, ko je bila z njim združena, lepo z njim ravnala, kmalu se je premenila. Medene besede, koje je v svojej ljubezni z njim govorila, niso jej več prihajale na ustnici. Sedaj ni bilo več tistih ljubkin izrazov kakor v srečnem času, ko je on k njej dohajal, začela mu je marveč ugovarjati in očitati, da jej ne skrbi niti to-

liko, kakor njeni roditelji za obliko, da je te dosti več imela, ko je bila še pri stariših, čeprav v vseh omarah ni bilo drugega videti, nego obleka. On jej je ugodil kolikor in v čemer je mogel; ako jej ni bila ena reč po volji, preskrbel jej je drugo, le da bi v hiši bil mir. Ali s tem jo je polagoma razvabil in kar je največ, tratil nepotreben denar. Štacuna mu je jela hoditi rakovo pot; ker je v njej zdaj ene, zdaj druge stvari manjkalo, zabajali so ljuje le malo noter, dokler je ni bil primoran zapreti. Tedaj je ostal brez vsake službe in je mogel vendar sitnej ženi preskrbovati, česar je želela.

Ker mu je ves njegov denar pošel, segne po ženinaj doti in, da bi i te v nič ne pripravil, kupi v nekej gorskej vasi še precejšno posestvo ter se iz mesta naseli semkaj. Ko je videla Marija, da je njen soprog v to vporabil vso njeno doto, molčala je začetkoma, ali kmalu je začela še sitnejša prihajati, ker mislila si je: »zdaj ga imam v svojej oblasti, kajti, ako ne bi se opomogel z mojim denarjem, zdaj bi bil primoran iti beračita. — Poprej navajena življenja brez dela, ni se mogla na kmetih navaditi težkih del, zato je godrnjala na moža, ker jo je v tak stan pripravil. Očitala mu je vsakovrstne pregrehe, da je pijanec, zapravljivec in mnogo enakih psov, kar je on en čas potršno prenašal, ali neki dan, kakor smo v začetku povedali, ker niso niti darovi, koje jej je iz mesta donasal, niti prošnje, naj bode vendar dobra in se ne jezi toliko, nič izdale, vzela je palco in tako vsak dan na-

gum in narodnostno gibanje je postalo tako mogočno, da je celo Prusko in Avstrijo potegnolo v vojno proti malej Danskeji (leta 1864.).

S tem se je narodna ideja zopet močno pospešila in vojna leta 1866. je bila naraven natopek sovlastništva Šlesvig-Holsteina, ob enem pa tudi nastopek narodnostnega načela, katero je tudi na Nemškem čakalo svojega izveditelja; ali še le leto 1870/71. je Nemčijo preustrojilo v zvezno državo na podlagi narodnega prava.

Čudno je, kar pravi pisatelj o duhovske hierarhiji, čes. da je oslabljenje te hierarhije na Nemškem in v Italiji pospešilo narodnostno idejo. To pač nema veljave, vsaj je posebno v Italiji duhovščina prva pripoznala in pospeševala to idejo še pred l. 1848. Pisatelj tudi pravi, da je dobro, da je duhovska hierarhija zgubila na posvetni moči, ker s tem dobi le na moralnem uplivu in narodom veliko več koristi.

Kakor pa so ljudstva napredovala in se spojila v narode, tako so tudi države dobile ves nov značaj. Narodi so našli primerno obliko v narodnih državah. (Dalje prih.).

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanskej zbornici državnega zbora je 15. t. m. interpeliral poslanec Roser zastran napak na kliniki profesorja Billrotha. Predlog poslanca Nitsche zastran olajšav pri izknjiževanju manjših dolgov je bil sprejet. Sprejeta je bila tudi ribarstvena pogodba z Italijo in brodarstvena pogodba s Francosko. Pri zakonskem načrtu, zastran podaljšanja izjemnih sodnih naredeb v kotarskem okrožju, govoril je poslanec Vojnović zoper podaljšanje. Sodni minister pa se je temu ustavil in predloga se je sprejela brez promembe. V gosposkej zbornici sklenene predrugeče, zastran vdružavljenja Albrehtove železnice, bile so sprejete. Zoper vladno predlogo o naboru novincev za leto 1885 je govoril Fürnkranz, a bila je sprejeta. Pri posvetovanji vladne predloge, glede izjemnih naredeb za Dunaj, Korneuburg in Dunajsko novo mesto izrekel je pravosodni minister, da nema nič zoper to, ako se Dunajsko novo mesto iz predloge izbriše. Poslanec Sturm je napadal izjemne naredeb, posebno zato, ker kratijo zborni svobodo in se volitve bližajo. Poročevalec Tonkli mu je odgovoril in potem se je sprejela predloga po nasvetih dotičnega odseka.

V davkovskem odseku se je 16. t. m.

daljeval. Ker i to ni nič pomagalo in mu je žena radi njenega dolgega jezika nestrpiliva prihajala, zimsil si je drug pomoček.

Ves spehan in poten pride neko popoldne domov. komaj vede, už. mu jame nepoboljšiva soproga pridigati na strani in mu očitati razne napake. On je molčal in ni se jezil. Konečno, ker so njene psovke letele po njem, kakor toča po glavi, izvleče iz žepa piščalko (klarinet) in jej začne piskati. Kolikor bolj je ona klepetala, toliko bolj je on piskal. Ko uže nobeden noče prenehati, naveliča se prva žena; vsa blede od jeze udari slednjič z nogo v tla ter se naznani premagano. Tedaj jo dobrohotni mož objame in utrne muse solza. Na tak način je ukrotil jezično soprogo.

Dva tedna poznej je odprl »osnučo«, kamor je hodilo pit dobro vino mnogo ljudstva iz mesta, mej temi i mnogo njegovih znancev. Vse se je čudilo, ko je zapazilo na steni okrašen prostor, preprežen s cveticami in razno barvanimi trakovi, v sredi pa je bila piščalka. Njegovi znanci so ga prašali, zakaj je tako lepo ozaljšal ta klarinet in on jim smehljaje odgovori:

»Ta klarinet je lek, s kojim sem ozdravil svojo ženo«.

V resnici je bila ona od tedaj dobra in skrbna gospodinja in ni več nagajala svojemu soprogu. Omeniti mi je še, da je leto potem družinsko srečo povečalo novorojeno dete. Levin.

predložilo poročilo podotseka glede prošnje društva cukrarjev in sprejet je bil nasvet podotseka, naj se od vlade zahteva, da poda državnemu zboru predloge, vsled katerih se cukrarnicam pomore, i naj se skliče enketa, ki se bode tudi o tem posvetovala, ali ne bi kazalo promeniti postavodajstva glede omenjenega obrtstva.

V seji poslanske zbornice 17. t. m. je naučni minister odgovoril na interpelacijo poslanca Roserja zastran odpravljenja napak na Billrothovej kliniki ter rekel, da so se uže predložili načrti, kako naj bi se klinika razširila. Potem je zbornica po temeljitim razpravljanji in ko je trgovinski minister dokazal potrebo podaljšanja zakona za postranske železnice, sprejela podaljšanje tega zakona, o Neuwirthovem predlogu, ki je bil naperjen zoper ta zakon in posebno zoper trgovinskega ministra, pa prestopila na dnevni red.

Poslanska zbornica je imela 18. t. m. zadnjo sejo pred prazniki, potem pa so se seje odložile do 20. januarja 1885. V tej seji je načelnik naznanil, da misli k rojstvenemu dnevu cesarice v imenu zbornice čestitati, kar je zbornica odobrala. Potem je poslanec Meznik čital poročilo davkovskega odseka o pobiranju davkov ter priporočal odsekov predlog, naj se o tem sklene poseben zakon. Ta predlog je bil sprejet, če tudi je več poslancev zoper njega govorilo. Na to se je začela dolga razprava o tem, kako bi se pomoglo cukrarnicam, in so se te razprave udeležili posebno česki poslanci. Nazadnje se je še sprejel zakonski načrt zastran predrugeče zakona o trtni uši in potem je voščil načelnik poslancem vesele praznike.

Gosposka zbornica državnega zbora je imela v dan 16. t. m. prvo sejo. Načelnik grof Trautmansdorf je odprl sejo ter naglašal, da je premeščenje zborovanja v novo poslopje važen trenotek pri razvoju in utrjevanji obstoječih naprav ter hudi domoljubje. Govornik se je zahvalil vladi, posebno grofu Taffeju, potem velikemu mojstru stavbene umetnosti, kakor tudi udom parlamenta, ki so se skupno trudili za sezidanje monumentalne stavbe ter sklenol s trikratnim navdušenim nazdravom na cesarja. Potem se je spomnil umrlih udov i novoimenovane zaprisegele. Grof Taffe je naznanil, kaj se je storilo za poskodovane po povodnji v Galiciji ter omenil poslanske zbornice predložene dotičnega cesarskega ukaza. Potem se je državni proračun izročil proračunskemu odseku in obrtniški red odseku deveterim. Druga seja je bila večeraj.

Anarhisti zopet rogovilijo. Švicarska vlada je našej vladi naznanila, da se je iz Švice napotilo več anarhistov na Dunaj. Policijske pozvedbe so dozdile, da so anarhisti sicer prišli na Dunaj, a da so čutili, da niso varni ter se umaknoli v Urfahr. Z Dunaja v to mesto poslan višji policijski uradnik je zasačil štir anarhiste, več revolucionarnih proglašov in tiskalnice. Tudi v Dunajskem novem mestu so prišli na sled anarhistom, pri katerih so našli tudi več dinamita.

Dolenje avstrijske eskomptne družbe vodja Luka Jauner je zadnji četrtlet pobegnil; pregledali so vsled tega blagajnico i našli, da manjka v njej nad 2 milijona gold. Bati pa se je, da tatvina znaša še veliko več. Eskompterja Henrika Kufflerja so zaprli. Jaunerja pa so našli mrtvega, nesrečnik se je ustrelil.

V ogerskej poslanskej zbornici je 17. t. m. odgovoril minister za promet na interpelacijo poslanca Almasy, ki je trdil, da imajo pošiljkatve v Trst ugodnejše razmere, nego pa na Reko, ker jim dajo nemške in avstrijske železnice več olajšav. Minister je rekel, da to ni res. Sicer on nema pravice, vplivati neposrednje na one železnice, ali storil je po svoji dolžnosti vse po poti primernih dogovorov, da je Reki zagotovil kolikor le mogoče ugoden promet. Enako prizadevanje od druge strani za Trst pa je prav tako opravljeno. Obe luki pa po njegovem menenji gledé razvoja nista nasprotnici; obe imati posebne zveze in za hrbtom obširne obrtniške dežele

Vnanje dežele.

Italija na vse kriplje dela na to, da si pridobi kako posestvo v Afriki. Kakor poročajo italijanski časniki, pogaja se zdaj z Angleško gledé zasedenja katere dežele v Afriki, a dotični dogovori še niso končani.

Bismarku se tudi letos, kakor vsako leto, državni zbor po robu postavlja. 15. t. m. se je poganjal za to, da se dovoli drugi vodja v uradu za zunanje zadeve, ker je eden premalo, a državni zbor je njegovo zahtevanje z 141 glasovi proti 116 odbil. 16. t. m. je tudi prečrtal v proračunu za generalnega konzula postavljeno vsoto, ter dovolil le ono za enega konzula. Prav tako je storil tudi gledé Koreje ter dovolil za Apijo namesti enega konzula in treh podkonzulov le enega konzula in enega podkonzula. — 17. t. m. je v nemškem državnem zboru predlagal poslanec Jadzewski, naj se pri sodiščih na Poznanskem dopušča poljski jezik; ta predlog se je izročil posebnej komisiji. Ali državni tajnik Schelling je izjavil, da vlada predloga ne sprejme, ker ni nobenega vzroka, da bi se obstoječi red podrl. Iz tega se pač vidi, kako pravična je nemška vlada Poljakom.

V luki Dover se na neke ladiji, ki je prišla iz neke evropske luke, našli zaboj, v katerem je bilo 200 funtov dinamita.

Egiptovska vlada je sklenola na zahtevanje Nemčije in Rusije, gledé zastopstva v državnej blagajnici odgovoriti, da se more to zahtevanje rešiti še le potem, ko odgovorite Nemčiji in Rusiji na angleške finančne predloge.

Iz Sudana so došla ta le poročila: Poslanica iz Debbeh od 15. t. m. naznanja: Wolaseley je danes zjutraj prišel tu sem v generalnim stabom ter z njim odpotoval v Korti. Iz tega poslednjega mesta pa se en dan pozneje poroča, da je tja prišel sel iz Kartuma, ki je potreboval za pot enajst dni. On poroča, da se Gordonu dobro godi in da je upornike hudo potolkel ter jim razušil andermanske utrdbe.

S francoske kitajske bojile: Courbet je brzojavil iz Kelunga 13. t. m. Poveljnik Lacroix je izgnal Kitajce iz novih utrd, ki so bile nevarne francoskim. Kitajci imajo dvesto mrtvih in ranjenih, Francozi enega mrtvega in sedem ranjenih. 17. t. m. pa se poroča: 3000 Kitajcev je hotelo napasti neko vas nad Chu, posadka v Chu pa je šla sovražniku naproti ter mu veliko zgubo povzročila. Francozi imajo 24 mrtvih in ranjenih.

Kitajci vedno bolj napadajo kristijane. Iz Rima se poroča, da se je Propagandi naznanilo, da so v deželi Kvej-Čev petdeset misijonskih postaj požgali. Cerkve, šole in sirotišča so razrušili.

DOPISI.

Iz Trsta, 17. grudnia 1884. — Ubezem pot pod noge proti Katarini, da ponemem ondodnemu župniku A. Rogachu Tržaške L'Alabarde št. 345 od dne 12. t. m., v katerem listu nekdo g. kanonika Karabaiča in njega obrekuje, da sta pri sednici mestnega zbora dne 10. t. m. pri kateri je prišla v obravnavo tržaških Slovencev prošnja, naj bi mestni magistrat ustanovil v mestu slovensko šolo, na galeriji divje kričala: »Fora tagliana« in sicer po nagibu milostl. g. škofa, kot neduhovna preoblečena.

Pričakoval sem, da se bode župnik, prebravši le to zlobno obrekovanje, hudoval, ali motil sem se, ker nisem ga videl uže zdavnej tako radostno smijati se, kakor pri tej priložnosti, on je govoril: No zdaj pa dobro vem, zakaj slovenski listi ta list le »Šalobardov« imenujejo, ker kaj bolj abotnega, bedastega, šalobardastega pač list ni mogel pisati, nego trditi, da R. in K. sta v mestnej dvorani divje kričala. R. in K. naj bi na galeriji v gnučji in mej ne prav izbranim ljudstvom pozno v noč čakala in z divjim kričanjem svoja pljuča trpinčila, midva, ki težko večera čakava, da ako opravila dopuščajo svoje revno telo pod gorko odejo spraviva, midva naj bi hla divje kričala! Pojdi, pojdi »Šalobarda«!

Saj sam zlobni šalobardin poročevalec ne more tega verjeti — kar se je njemu za gotovo (insistentemente) pripovedovalo. Primoraj li L'Alabardo, da le to laž prekliče? vprašam dalje prijatelja.

Ne! šalobarda bi bil tudi jaz, ako bi to storil, to se mi dozdeva čisto nepotrebno, ker prepričan sem, da le kolikaj misleči človek ne bode temu obrekovalcu verjel, s zopetnim smehom odgovori.

Ker pa, govori župnik dalje, vidim tu zloben namen poročevalca, da me ne pokaže le kot narodnjaka, temuč da tudi svet na mene kot nestrpljivega podpihovvalca opozori in me sploh meščanom ogrdi, zato mogoče poiščem drugi pot, po katerem lahko neukretnemu in zlobnemu poročevalcu na sled pridem in mu veselje do tega rokovanja za vselej preženem. Preudariti hočem. Da, Jože moj, to je nek zlobnež, ki je mestnemu magistratu natvezel, kakor da bi jaz vedno zoper magistrat delal in ljudi hujskal. To je povedal nek magistratni uradnik, izpraševaje ljudi, je li istina. Mogoče, da to dela tisti krt, kateremu sem bil enkrat dobro posvetil. Naj le skrito rije — ali kaj človeče počne, ko bode moral z dokazi na dan.

Da je poročilo bolj zabeljeno, tudi milostl. g. škofa pritakne, trdeč, da na škofov nagib (impulso) sta se K. in R. preoblekla in kričala. Ali kako neukretno tudi po škofu udari!

Recimo, da bi bil milostl. g. škof v resnici želel, ali po šalobardarsko, naganjal, naj bi se bilo pri tistej za res važnej sednici na galeriji kričalo, kar bo trdil pa le šalobarda — pritepenec, mogel bi bil pač v obširnej škofiji dva krepkejša junaka z močnejšimi prsi in še močnejšim glasom odbrati, nego sta R. in K. Šalobarda! Ako pa šalobarda meni, da razum R. in K. mej duhovščino družih narodnjakov ni, jako se moti.

Nekaj, kar nam je sicer uže znano, pa je vendar le, čeprav nehoti, šalobarda povedal. Poročevalec namreč trdi, da sta se K. in R. preoblekla (v. in borghese — abiti laici) tedaj, da bi se skrila. »Wie der Schelm« —

Tako delajo šalobarde in šalobardovci. Ogrinjajo se s patrijotičnim plaščem, da bi toliko laglje svoj izdajalski namen dosegli.

Ali mi nismo šalobarde, ampak možato, očitno in naravnost pred vsakim zagovarjamo našo pošteno in pravično reč in pravo, in zavest, da le poštenost brani, pravo zagovarjamo in le pravice zahtevamo, le ta zavest nam ne dopušča skrivati se, tako delajo le šalobarde in kak — pritepenec.

Ali vendar, govori dalje župnik, neka žalost teži moje srce, ko to obrekovanje premišlujem. Ne radi moje osebe, ne, ampak radi ljubega naroda. Premislil le, ako se uže v mene a takim zlobnim in neukretnim obrekovanjem zaletavajo, ker morajo vendar prepričani biti, da me vse njih strele ne prestopijo v — šalobardo, kaj še le počnejo z enim ali drugim naših ljudi, ako ga v svoje pesti dobé. Kaj mu vsega ne obedaajo, kako mu preté! Čeprav sami brezverci, vendar gotovo me obete tudi nebesa stavijo in s peklom preté — da našega človeka na svojo stran zapeljuje. In koliko zapeljivih zanj imajo nastavljenih! Ne, Jože moj! nečudimo se ne, da je tako malo narodne zavesti mej okoličani, marveč se moramo čuditi, da sploh še kakega narodnjaka nahajamo, da niso našli nasprotniki z svojo zvijačo in predrznostjo uže vse izneverili. Vidim velike nevarnosti, in ne morem zadostno braniti, varovati — to mi teži srce.

Vendar, prijatelj, pogum velja, ne bomo šalobarde. Ne utrudimo se narodne zavesti mej narodom buditi posebno iz tega uzroka, da rudečkaraki brezverci z narodno zavestjo ljudstvu ne vzamejo edine tolažbe v njih križih in revah, namreč vere.

Saj te uči vsakdanja skušnja, da Slovenec odpadnik, renegat — postane novjšegni liberalce — brezverec.

Na Vrdeh 19. decembra 1884. Širnemu svetu smo nedavno poročali, da se je pri nas ustanovilo pevsko društvo »Zora«. Lep namen, kojega so si dali pevci, vreden je tudi dejanske podpore, in to tem več, ker se v tem društvu osobito gleda, da bode vsak kakor vojak stal krepko na braniku domovine, ko ga napade sovražnik. Naši nasprotniki nas zavidajo, da se v našej okolici skoraj v vsakej vasi nahaja pevsko društvo ali vsaj zbor. No, to njihovo zavidanje nas malo briga in mi se veselimo na toliko lepem vspehu, kojega kažejo naši pevci. Ni še minolo dva meseca, odkar so se pričeli učiti in uže pojo par težkih zborov prav gladko. Mi danes tem pevcom kličemo, naj vedno tako složno in krepko delujejo. Naj se duh Slovanstva širi z njihovimi pesmi, koje bodo kderkoli prepevali in budi narodno zavest ter vzbujala ljubav do svobode, do zlate svobode!

V imenu pevcev našega mladega društva se pa obračam od dragih rojakov s prošnjo, naj oni sedaj, ko je to društvo ustanovljeno, tudi se svojo denarno podporo pomorejo, da se bode isto krepko razvijalo. Ker ne more se zahtevati od delujočih udov, da bi se trudili s petjem

in pri vsem tem še vplačevali svoj teden-ski donesek, ne da bi dobili potem zaslužene podpore od družin rodoljubov. Zaključujemo te male vrstice z nadejo, da ne ostanejo glas vpijočega v puščavi, ampak da najdejo pravi odmev v srcih rodoljubov.

Domače in razne vesti.

Važna premeščanja. Sliši se, da tukajšnji c. k. mornarični poveljnik, kontraadmiral Wiplinger bode v kratkem poklican na Dunaj k ministerstvu in da viši finančni svetovalec baron Czörnig pride v Celovec kot vodja finančnega vodstva in dvorni svetovalec.

Premeščanje in imenovanje. Sodnijski pristav Ahilej Calogiorio je bil na svojo prošnjo premeščen iz Matavuna v Pulj i na njegovo mesto za pristava imenovan avskultant Demeter Degiovanni.

Gospa grofica Nugent je podarila 20 gl., ki se imajo razdeliti med barkovljanske uboge na sveti dan.

Slavjanska čitalnica v Trstu pozivlje ovim p. n. gospodu članove na glavnu skupščino, koja će se obdržavati dne 1. janara 1885. u 6 satih na večer u društvenih prostorijah. Dnevni red: 1. Govor predsednika. 2. Izvešće tajnika o djelovanju društva. 3. Izvešće blagajnika. 4. Izvešće revizijskoga odbora. 5. Eventualni predlozi i interpelacije. 6. Promjena i razprava novih društvenih pravila. 7. Izbor predsednika i odbora za god. 1885. 8. Izbor revizijskoga odbora.

Tržaške novosti:

Seja mestnega zbora bode zopet danes večer: danes se v tretjem branji odobri proračun v 10 minutah. Srečen Trst. — Druzega važnega ne bo na dnevnem redu.

Predsednik Lloyd, baron Morpurgo je šel na Dunaj, nekda se hoče opravičiti pri vladi gledé hudih napadov od vseh strani.

Oberdankovanje. Danes je obletnica Oberdankove smrti; zato so nekateri našli uže v predvečerašnji noči po ulicah raztresene oberdankovske proklamacije. Mislilo se je, da rogovileži poskusijo tudi s kako drugo demonstracijo; prigodilo se ni nič, ako se ne prigodi kaj nocoj.

Znani »samsljivi« dopisnik nemških listov, »Neue freie Presse« in Graške Tagespost je poročal v imenovani lista, da z novim letom dobimo še en italijanski dnevnik, en nov nemški tednik in nov slovenski dnevnik. Radovedni smo na to pomnožitev tržaške, osobito slovenske šurnalistike.

Nesreče. 22. letni angleški mornar David Wilson je te dni padel z jarkola parnika »Marathon« na krov in precej mrtev ostal.

Po šestmesečnem zaporu so včeraj izpustili iz ječe Iredentarija Josipa Aliča, sina slovenskih starišev, kateri niti dobro italijansko ne znajo.

Kož so se prikazale tudi na Krasu v Štanjelu. Nabrežini, Komnu in drugih krajih. Ni dvombe, da so se zanesle iz Trsta, s katerim so Kraševci vedno v dotiki. V Komen je bila bolezen zanesena po nekeje dekl, ki je v Trstu služila in uže bolna na dom prišla. Naša mestna gosposka bi morala za to skrbeti, da se bolni ljudje ne pošiljajo iz Trsta, ker nje dolžnost ni le, da skrbi za zdravje lastne občine, temuč tudi za to, da se kužne bolezni iz tržaške občine ne širijo v druge kraje.

Utel je te dni nek Luigi Cannelto, eden najnujših Iredentarijev, bivši urednik ital. stenografskega lista, ali ušel je še le potem, ko je svojemu gospodarju, trgovcu Almagia, odnesel nad 2000 gl.

Policijsko. V četitek v noči so tatovi vplivali v podružnico zastavljalnice Via della Loggia in so odnesli več zastavljenih stvari. — Policija je zaprla te dni 70letno Ano H. iz Trsta, ker je pri njej našla več ponarejenih srebrnih goldinarjev. — Neznani tatovi so v četitek v noči ukradli na tuk. železniški postaji veliko ploho vredno 50 gl. — Policija je zaprla te dni še 4 druge tatove in postopaje.

Izpred sodišča. Gotovo niso še naši čitatelji pozabili onega napada mnogih mesarjev na gostilniškega mesarja Poduje-ta v nekeje gostilni poleg klavnice. Zarad tega javnega nasilja so bili predvečerašnjem obsojeni ti le mesarji: Viktor Polacco (žid) na 18 mesecev, Josip Poli na 14 mesecev, Alojzij Poli na 10 mesecev, Josip Tusser (Tušar) na 12 mesecev, Oswald Cositti na 10 mesecev in izgnanje iz avstrijskih dežel, ker ja ital. podanik, Josip Jarc na 8 mesecev, Juri Pitacco na 8 mesecev težke poostrene ječe. Sodba je ostra a pravična, ves Trst, razun iznajtje tega mesta jo odobruje, ker so kaznovani surovi in sleparstvo ljudje, ki so hoteli vsak prebivalstvo izsisavati in se pomoči proti takemu izsisavanju se surovo silo ustavljali. Tako je orodje, katerega se poslužujejo naši Iredentariji. Omeniti je tu, da vsi ti »Signori«, kakor jih imenuje L'Indipendente, bili so uže večkrat kaznovani zarad hudodelstev. In toso »signoria«.

Narodnega doma ne pozabite rodoljubi; prodajte, oziroma kupujte srečk, kolikor morete, saj je le še 12 dni časa. — Torej rodoljubi, ne omahujte, hitro sezajte po srečkah.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici vabi vse p. n. gospode drušvenike v letni redni občni zbor, ki bo dne 28. decembra t. l. točno ob 2 urah popoldne v društvenih prostorih z sledečim dnevnim redom: 1. letno poročilo odborovo; 2. računski sklep za leto 1884; 3. proračun za leto 1885; 4. preilog za imenovanje častnih ugov; 5. posamezni predlogi; 6. volitev novega odbora. Gosposje drušveniki, ki nameravajo staviti pri občnem zboru kak predlog, naj blagovolé naznaniti ga prej odboru vsaj do vstevno 26. dne t. m. K. obilnej udeležbi vabi odbor »Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici«, dne 10. decembra 1884.

Kratko letno poročilo. Tretji redni občni zbor je imelo društvo dne 30. decembra 1883. Odborovih sej je bilo v minoletem društvenem letu mnogo. Dne 9. februarja 1884. je priredilo društvo v Stab levi spodnji dvorani veliko veselico, obsegajočo godbo, petje, srečkanje na dobitke in plesno zabavo. Ta veselica je bila prav močno obiskovana in se je udeležilo mnogo odličnih gospodov višjih krogov. Dne 2. marca se je obhajala obletnica ustanovitvenj društva s tiho sv. mašo pri sv. Antonu ob 10. uri popoldne; 9. in 23. marca bili sti ob 7½ uri na večer domači zabavi v društvenih prostorih s podučnimi govori. 4. maja napravilo je društvo izlet v Dornberg o priliki, ko je imelo tamošnje vinarsko društvo vinsko razstavo. Tega izleta se je mnogo drušvenikov udeležilo, in vsi so bili veselo iznenadeni ob lepem in srčnem vsprejemu po vrlih Dornberžan in slavnem podpornem društvu iz Ajdovščine. Meseca maja t. l. poklonil se je odbor vladiki dijakovskemu, milostljivemu gospodu Josipu Juriju Strossmayerju, ko je bival v Gorici, ter je bil od njega preprijazno sprejet. Veliki pospod je podaril pozneje društvu 100 gl., za katere se mu je odbor spodobno zahvalil. 5. oktobra imelo je društvo tiho sv. mašo v cerkvi sv. Antona o priliki imendana presvitelega cesarja, zvečer pa domačo zabavo v društvenih prostorih iz istega povoda. Na vernih duš dan 3. novembra bila je pri sv. Antonu slovesna črna maša za umrle drušvenike po naročilu lanskega občnega zbora. 22. novembra bila je v spodnji Stabli dvorani lepa veselica, obstoječa iz godbe, petja, deklaracij in srečkanja, katere se je udeležilo obilno število drušvenikov in odličnih gostov. V adventu morale so domače zabave s podučnimi govori odpasti. V zadnjem društvenem letu ožrbel je odbor s radodarnimi doneski drušvenikov in prijateljev društva krasno in dragoceno zastavo s podobno sv. Cirila in Metoda, društvenih patronov. Odločen je bil tudi dan blagoslovljenja zastave in delalo so se v to lepe priprave: ali zadnji trenotek se je morala slavnost odložiti na ugodnejši čas. Upati je, da ne mine več eno leto, ko bo smelo društvo z blagoslovljeno zastavo obhajati društvene in patriotične slavnostne dne. Kdor koli pravično in plemenito čuti, bode podpiral društvo v tem njegovem prizadevanju, ki služi v čast društvu in naši ožji goriški domovini. Društvo se veselo širi in šteje uže 380 udov.

Sklep računa »Slov. braln. in podporn. društva v Gorici« za l. 1884. Dohodki 1389 f. 27 novč. Troški 914 f. 47 novč. Ostanek v denarnici 477 f. 80 novč. Od te vsote je 280 pl. v hranilnici, drugo pa v blagajnici. V hranilnici je naloženih 1230 gl. 29 kr., v blagajnici se nahaja 197 gl. 80 kr., kar znaša 1428 gl. 09 kr. Natančnejši račun za leto 1884. in proračun za leto 1885. z dnevnikom in dotičnimi pobotnicami bosta razpoložena od 14. do 28. t. m. v društvenih prostorih drušvenikom v pregled, kder si jih lahko vsakdo ogleda. Kakor se vidi iz tega poročila, to društvo vrlo napreduje.

Prvi dalmatinski tobak. Te dni je vlada prevzela prvi tobak, ki se je v Dalmaciji pridelal. Tobak je se tako dobro sponesel, da se po dobroti meri s trebinjskim.

Gospodarske in trgovinske stvari. Kako se nekatere kuhinske, torej v zelenarstvo spadajoče rastline, brez posebnih troškov, lahko prav zgodaj pridelajo.

Spisal R. Dolenc.

(Konec.)

II. Zgodnje vrzote.

Čisto nič manj od zgodnjega zelja, niso cénjene zgodnje vrzote, ali kakor jim v nekaterih krajih pravijo, zgodnji vohrovit, to od stare nemške besede Wucherkrant. Tudi pri pridelovanju zgodnjih vrzot je zgodnja sorta prva reč, in prav fine zgodnje vrzote sorte bi pa bile te: Najzgodnejše dunajske p osilenice (Wie-

ner Treib Kohl). Tom. Thümb. Dunajske kapucinke.

O pridelovanju zgodnjih vrzot velja popolnoma vse tisto, kar je bilo o zelju rečeno, le toliko razločka je, da se vrzotne sadike še lažje prezimijo, nego pa zeljate.

III. Zgodnje kolerade.

Zgodnje kolerade sicer niso za dobro prevažanje tako primerne kakor zelje ali pa vrzote, toda lokalni konsum je za nje prav tolik, ako ne še večji, in plačujejo se pa tudi rade prav tako. Pridelovanje zgodnje kolerade na prostem s pomočjo prezimljenih sadik je zopet isto, kakor ono pri zelju ali vrzotah, le veliko večje pazljivosti je potrebno pri prezimljenji; kajti kolerada je proti mrazu veliko bolj občutljiva nego pa zelje ali pa vrzota.

Za prezimljenje sadik prav zgodnjih sort kolerad rabiti prav zaradi tega ni prav, vzeti je treba torej bolj pozne poletne sorte. Da se sadike po zimi boljše ohranijo, kaj dobro je, ako se mej nje listja rastelje, in ako se tudi prezimne lešice z deskami obdajo ter z lesami, narejenimi iz žitne slame ali pa trsja pokrijejo.

IV. Zgodnja karfjola.

Ena izmed najbolj cenjenih in torej najdražjih zelenarskih rastlin je karfjola. Za pridelovanje te rastline je primorsko podnebje tako rekoč nalašč ustvarjeno, in kako izginljivo malo, da ne rečemo, nič se je ne prideluje. Na pranje, zakaj se je tako malo prideluje, skoraj se ne ve odgovora, baš najboljši, najstiniteljši odgovor na to vprašanje bi bil, kakor pri marsikaterem kmetijskem vprašanju: »Ni naveda«. Največ karfjole prideluje se v Avstriji pač v Dalmaciji. Dalmatinska karfjola je pač po vsej pravici tudi jako sloveča in to zaradi tega, ker pride v zimskem času na trg, ker je res posebno velika, kar je pri tej rastlini poglavita reč, in pa ker je tudi resnično nežna in finega okusa. Dalmatinci pridelujejo karfjolo kaj prosto v vinogradih, mej trtami, kamor je meseca avgusta zasajajo, tako da vsled milega zimskega vremena okolo Božiča doraste, ter tja do Velike noči seže.

V Trstjo pripeljejo v tem času kar polne ladje, in iz Trsta se je po železnici čuda veliko dalje izpelje. Karfjola donša Dalmatincem lep dobiček, zaradi tega je tudi nikakor opustiti nočejo, dasi tudi je dokazano, da je pridelovanje karfjole po vinogradih umnemu vinogradstvu kaj nasprotljivo. No, karfjole pridelalo bi se tudi na našem Primorskem lahko kaj dosti, in sicer dvojne; zgodnje spomladanske, katera bi na trg prišla, ko bi uže dalmatinska pojedala, in papozne jesenske, katera bi pa nekoliko pred dalmatinsko dorastla. Kar se tiče pridelovanja zgodnje spomladanske karfjole, postopati bi se moralo isto tako, kakor s pridelovanjem zgodnje kolerade. Kaj fine vrste zato bi bile: najzgodnejša iz Haag-a, Carter's Defiance, Erfurtska zgodnja, Non plus ultra, napolitanska sorta. Prav fini kraji za pridelovanje zgodnje karfjole bi bili prav preko solca ležeči zavetni hribi okolo Rihenberka, Dornberka, Prvačine, St. Petra pri Gorici, potem v ednaci h legah v Brdih, St. Mauru, Solkanu, Kronberku, in pa čez in čez v okolici Trsta in v Istri. V Vipavi manj zarad presilne burje. Pozna jesenska karfjola pridelovala bi se pa prav v Vipavi in v vseh krajih blizu gor Nanosa, Čavna, Trnovske Gore, prav lahko z najboljšim uspehom, to pa takole: Kadar hodijo na goro navadno zelje sejati, katerega sadike do St. Marjete dorastejo, sejala naj bi se tudi karfjola. Primerne sorte za tako setev bi bile: angleška pozna karfjola, Veitch-ova jesenska velikanska. Na gori pridelane karfjole sadike naj bi se presadile kadar in kakor navadno zelje kar v zeljnike, toda zavetne, da burja velikih, jako košatih rastlin preveč poškodovati ne more. Gospod Franjo Kavčič v St. Vidu prideluje na ta način uže več let zaporedoma najfinjšo karfjolo, katera meseca oktobra popolnoma doraste.

Namesto da okolo Gorice toliko brokolov in poznih vrzot sadike, sadili naj bi rajši več jesenske karfjole, in nič bi jim ne bilo žal, kajti mej tem, ko dobodo za eno jesensko vrzoto, in naj bode še tako lepa, k večjemu 2 kr. in za en še le spomladanski brokol, tuji k večjemu 2 kr., dobili bi za eno jesensko karfjolo 5-6 kr. to pri istem trudu, izimši malenkosti setve karfjole na Gori.

V. Zgodnji krompir.

V pridelovanju zgodnjega krompirja so pač Standeržani pri Gorici mojstri. pa š holj bi bili, ako bi hoteli zgodnje sorte, kakoršne sadike, večkrat z novimi, na severu pridelanimi zamenjati, ako bi hoteli kakor se pravi, seme večkrat premeniti, in pa ako bi se sadike zgodnjega krompirja tako-le vršila. Zgodnji krompir se dene už: pri koncu meseca marca na kak gorak suh prostor, kakor na krušno peč, za ognjišče i t. d. da tam oveni, in pa da prične kaliti. Gomlje, katero ne ovené, te se kar odberó, ter za zasadičev ne porabiijo. Dobro ovenele in izkaljene gomlje se vsate dalje v vlažni pesek, v

kako svitlo klet, in o tód še le presaie kadar zaženejo uže dobro dlan visoko stebelje, na prosto, to pa tako globoko in naravnost na gnoj v brazdice vloženi, da le vršički stebelja iz zemlje gledajo. Vse daljno obdelovanje tako vsajenega krompirja je čisto ednako navadnemu obdelovanju. Tukaj popisana saditev stane res da nekoliko več truda mimo navadne, pa krompir dozori gotovo dobrih 8 do 14 dni prej, in to izda v ceni jako dosti.

Naj bode za zdaj toliko o pridelovanju zgodnjih zelenjarskih rastlin zadosti, drugi krat utednem še nadaljevati. Koj danes naj bode pa še omenjeno, da je pač čudno videti, kako se v okolici Trsta, v Istri in na Goriškem za povzdigo zelenarstva kaj malo, da, nič ne dela in vender bi lahko umno obdelovanje zelenarstva dosti neslo,

O priliki mojega odhoda iz Trsta poslavljam se po tem potu od vseh mojih prijateljev in znancev in se priporočam njihovemu blagohotnemu spominu.

Trst, 20. decembra 1884.

Anton Kalister.

Tržno poročilo.

Kava — mirnejša kupčija pri trdnih cenah. Prodalo se je 1500 vreč kave Rio po f. 47 do f. 63.—, 1500 vreč Santos po f. 53 do f. 63.—, Java velja f. 64 do f. 68.—, Ceylon plant. f. 90 do f. 131.

Sladkor — slabo obratjan. Prodalo se je 5000 vreč sladkorja po f. 17 do f. 20.75.

Sadje — še precej obratjan. Iskane so bili te dni posebno pomerance. Pomerance, limoni f. 2 do f. 5.—, mandlji f. 74 do f. 78.—, rožiči f. 5 do f. 7.50, fige v venci f. 13 do f. 14.—, puljske v sodih f. 6 do f. 11.—, datlji f. 23 do f. 32.—, opaša f. 12 do f. 15.—, cvebe navadne f. 10 do f. 15.—, Elemé f. 17 do f. 32, Sultanina f. 16 do f. 36.

Olje — še precejšnja kupčija po trdnih cenah; jedilno velja f. 42 do f. 48.—, namizno f. 70 do f. 104.

Petrolje — stane danes nad f. 11.— in je tenenca jako dobra.

Riž — kupčija je zadnje dni nekoliko oživila, Italijanski riž velja f. 17 do f. 22, birmanski f. 12 do f. 16.

Domači pridelki — fižol rudeči gre od rok po f. 10 do f. 10.50, bohinec f. 11.70, koka f. 12.50 do f. 13; maslo f. 84 do f. 99.

Žito — malo obratjan. Pšenica ruska f. 8 do f. 8.50, kornuza podunavska f. 6.50 do f. 7.—, Les — še precej iskan, ceno trdne, a nespremenjene. — Semo — dobro. konjsko in volovsko f. 1.30 do f. 1.75.

Borzno poročilo.

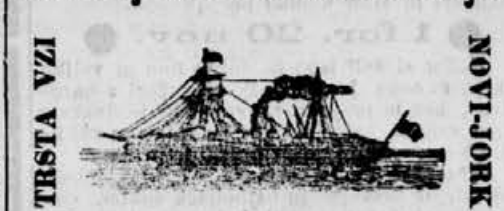
Da ni bilo poročilo o državnem proračunu ministra Dunajevskega tako ugodno gotovo bi bili te dni močno padli tudi kurzi državnih papirjev, kajti velika defravdacija pri nižje Avstrijskej eskomptnej banki je na borsi napravila jako neugoden vtisek in za nek j časa vznemirila spekulante.

Dunajska Borna

dne 19. decembra

Enotni drž. dolg v bankovcih	81 glid 80 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	82 • 90 •
Zlata renta	104 • — •
5% avst. renta	97 • — •
Deelnice narodne banke	842 • — •
Kreditne delnice	288 • — •
London 10 lir sterlin	123 • 30 •
Napoleon	9 • 76½ •
C. kr. cekini	5 • 78 •
100 državnih mark	60 • 25 •

Medjunarodna linija

Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvorazredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vspremajo blago in popotnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo. 2-2

V NOVI-JORK. Odhod iz TRSTA. Parnik »Germania«, 3400 ton, v 15. dan janarja. Popotniki naj se obrnejo na

J. Terkuile, generalnega pasažnega agenta. Via dell'Arsenale 13, Teatro Comunale v TRSTU.

Kajuta za potnike 200 glid Vmesni krov 60 glid Zaradi vožnje blaga obrne naj se na **Emiliano d'Ant. Poglayen,** generalnega agenta.

The Singer Manufacturing & Co
NOVA JORK
samo za
JEDAN FORINT
na jedan može se dobiti šivaču makinu
"Singer original", bez povišenja cene.
Garancija 5 god. Poduka u kući badava.
The Singer Manufacturing & Co
Corso, Palazzo Salem.
Igle za makinu "Singer" 3 novč.
komad, deset 30 novč.

Čistilna in kipeča voda
napravljena po lekarju
Josipu Udovicih-u
v Trstu.
Dolga nad 35letna skušnja
gledé dobrote te umetno na-
pravljene vode, me je spodbu-
jala, da sem jo dal preiskovati
po magistratni gospodi, katera
je dala dovoljenje za nje pro-
dajo z dekretom 17. maja 1874.
št. 15584 in da jo zdaj razširim
kolikor mogoče, da postane na-
vadni družinski lek. 12-11

Mineralne, jako koristne snovi, katerih
pomoč je brezdombena, daj-jo tej vodi moč,
da pomaga v vseh onih bol-znih, v katerih je
treba odstranjati iz trupla škodljive snovi,
ki ravno redno delovanje raznih organov.
Zato ta voda koristi proti nabasanju v želodcu,
proti boleznim v črvesju in posebno proti bo-
lezni jeter in proti hemoroidom.
Resničnost rečenega so potrdili prvi zdrav-
niki tega mesta, ki predpisujejo to čistilno in
kipečo vodo za razne bolezni in z nepričako-
vanim vspehom.

Glavna zaloga v odlikovani **lekarni**
Udovicih ulica Farneto. Cena stekle-
nice 25 soldov.

Ustanovljeno 1747.
Albert Samassa
c. k. dvorni zvonar
FABRIKANT STROJEV IN GASILNEGA ORODJA
V LJUBLJANI.
UBRANI ZVONOVI Z UPRAVO.
Vsake sorte gasilnece izvrstne so-
stave za občine, za gosilna društva
v mestih in na kmetih. Hidroforni ve-
zovi za vode, vrstne škrapilnice kakor
drugo orodje in pripomočki zoper
požare. 12-12
**Crkvene svečnike in druge pri-
prave iz bron.**
Sesalke in orodje za
vodovode.
Sesalke za vodnjake, za vinske
in pivne sode in kadi, za drozganje,
za gnojnice, za podzemeljske namene,
za ročna in strojna dela. Dalje: ko-
vinsko blago cevi iz litega in kova-
nega železa s pritiskom, mehovi iz
konopnine in gumija itd. po najnižjih
cenah. Občine in gasilna društva
plačujejo lahko na obroke. 23 svetinj

Dražba.
1000 komadov ženskih velikih rut, v najkra-
snejših, živih barvah; in sicer: rdeči, beli,
lilijni, ružjavi, modri, škotaki, sivi, turški in
karirani, p. pit, iz najčistejših berolinske volne
za kar se jumči, se radi razpustitve trgovine,
po tako nizki ceni, kakor do sedaj še nikoli,
prodajajo in sicer komad po
● 1 for. 20 nov. ●
Kdor si želi lepo in dobro fino in veliko
suknjo za ceno kupiti, naj se požuri s naro-
čitvijo, ker je prej sirova volna preje dvakrat
toliko velja, kakor sedaj cela izdelana velika
ruta. Na razpolaganje je še 850 komadov.
Potni plačidlo vel ki, debeli,
stekani, iz teškega in najboljšega sukna, ele-
gantnih angleških uzorih kakor: ružjavi, sivi
itd. s težkimi in debelimi franžami, ti pledi
se morejo rabiti kot oblačilo, odeje za na pot,
odeje za posteljo, šavli za gospe in celo po 20
letnej rabi more se iz jednega napraviti dve
eleganti garderobi, a katerima se prištedijo
troškovi za vrhne sukne, sukne za dež, pa-
letote. I. vrste le gold. 5-50, II. vrste le gold.
4-50 komad. Nadalje 370 komadov
Cheviot-Diagonal robe za
obleko za gosposko jesenska in zimna sezona
iz tkane volne, v vseh najnovjših in moder-
nih barvah gladko pisana, najboljše vrste, sivo,
ružjava, modra, olivno-zelena in črna, cela
obleka za vsačega, suknja, hlače in telovnik
le gld. 6-50.
Uzori se ne pošiljajo. Za pristnost vsacega
komada te vrste jamčim, in komur se ne o-
pade, dobi ko denar nazaj. — V provincojo
pošiljam proti povzetju.
Nalog: **Rabinovics**, Schafwollwaren-
Agentur, Wien, II., Schiffamtsgasse 20.

PIJANSTVO v vseh
stadi-
jah zdravi po desetletni praksi resno in
vestno, tudi ne da bi dotični prej vedel, z jam-
stvom **TH. KONEZKY**, Berlio, Brunnenstrasse
53, izumitelj radikalnega zdravljenja in spe-
cijalist za trpeče za pijanstvo. Uradno po-
verjena zahvalna pisma, ki potrjujejo upliv tega
nedosegljivega sredstva nasproti sredstvom
raznih ponarejalcev, zastoj.

Agencija za posredovanje
u službah i kod stanovanja
E. GEROMINI-JA
priskrbuje službe svake vrsti u Au-
striji i inozemstvu. Kupuje i prodava
kuće, po najugodnijimi pogodbami.
Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

C. k. priv. tovarna
L. Tedesco & C.
DUNAJ.
Tovarna v Požunu V Trstu Corso 709-2.

VELIKANSKA ZALOGA
popolnoma izdelanih oblek za gospe
in spalnih suknj,
obleke za dečke in majhne otroke,
plašče in obleke za deklice in otroke
v najelegantnej in najnovjši modi.

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah
radi velike elegancije, solidnega dela in po-
sebnosti nizke cene svojih izdelkov.

Vsa obleka je po najnovjši modi uprav-
na to izdelana iz najmodernejše robe, kakor
pri vsem tem jako cene, akoravno fine in
izvredno fine vrste, vedno v vseh veli-
kostih na razpolaganje. po čudno nizkej
23-24 stalnej tovariški ceni

Filiala pri **Al. Eisenstädter**
v TRSTU
Corso št. 709.2.

Čudovite kapljice
Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno
zdravilo je prava dobrodejna
pomoč in ni treba mnogih ba-
sed, da se dokaže njihova
čudovita moč. Če se le rabijo
nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu
najtrudnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno
vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na
jetrik in na erancije, proti črevesnim boleznim
in proti glitiam, pri ženskih mlečnih nadlež-
nostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok
ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo
omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi
pred vsako boleznijo. (42)

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na
svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v le-
karnici **Cristofolletti v Gorici**, v Trstu v lekarni
E. Zanetti i **G. B. Rovis**, **G. B. Faraboschi** in
M. Ravasini. Ena steklenica stane 3) novcev.
Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi
se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo go-
ljufa, da si nimajo nobene moči in vrednosti.

1884.
razstava v Kalkuti
(diploma s kolajno).
VLAHOV
lek odobren po c.
kr. vladi, priporočen
od zdravniških stro-
kovnjakov, patento-
van od zjedinenih
držav Ameriških.
Dosežni uspeh:
vaskoržna nerasplo-
žnost, neprebavljiv-
ost, kolika, gljete,
krvavica, (hemo-
roidi), povračljive
mrzlice, vodenica
pranica, lenost, sla-
bost, čiščenje krvi.
Čisti polagoma in
okrepuje zdravje.
— V vsako stekle-
nico vrad dobi se
tudi navod, kako
se ima rabiti lek.
Pozor proti ponarejenju!
Da bi dobivanje leka olajšal
zalaga ž njim izdelovatelj vse
kavane, mirodinice, sladčarije
in likerije v glavnih mestih po
celem svetu 24-48
Tvornika: Romano Vla-
hov v Šibeniku. Glavna zaloga
v Trstu ulica S. Lazaro št. 1

Priznano nepokvarjene
izvrstne voščene
SVEČE
izdeluje jo
P. & R. Seemann
v Ljubljani.

Piccoli-jeva
želodečna esenca
lekarni Piccoli-ja "pri
angelu" na Dunajski
cesti v Ljub-
ljani ozdravlja
kakor je razvidno iz
zahvalnih pism in
zdravniških spričeval

bolezni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč,
želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje,
hemoroide, žlantenico, migrene, itd. in je naj-
boljši pripomoček zoper glitje pri otrocih.
Steklenica 10 kr. Kdor je vzame več, dobi
primeren odpust.

Blagotodni gospod Piccoli v Ljubljani.
Vaša želodečna esenca je jedino zdravilo,
ki mi pomaga pri moji bolezni v želodcu.
Vaskikrat kadar jo rabim, čutim olajšanje in
zbožšanje.

Josip Sordat, župnik, Kamrje, pošta Ornič.
Tukaj velja izrek: "Čast zaslužku." Vaša
želodečna esenca, katero smo jaz in mnogo
druzi bolnikov rabili v bolezni, je prav ču-
dovite moči, posebno pri želodečnih boleznih.

A. Lupetina, župnik, Kršan na Primorskem.
Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca
ljubljanskega lekarničarja "Piccoli-ja" hitro in
prečudno zdravilno moč. Ž njo ozdravilo je
mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj
preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki
me prosi za jedno steklenico želodečne esence,
kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kan. Plominj, Primorsko.
Antirheuma najboljšo zdravilo proti pre-
hlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutil,
bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bo-
lečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastilje santoninske; (kolesci zoper glitje)
izkušeno zdravilo zoper glitje škatljica 10 kr.
100 kosčkov 60 kr. 1000 kosčkov 5 gld.

Saltine pastile proti prehlajenju najboljši
pripomoček proti davici (difterit), pljučnim,
pranin in vratnim bolečinam, zoper kašelj in
hripavost. Škatljica 20 kr.

Zeliščni prani sirup. Ta iz zdravilnih zelišč
izdelani sirup se rabi z najboljšim uspehom
proti vsem pranin in pljučnim boleznim, za-
slizenju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju
itd. Odmaknjeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki
dan, otroci sa toliko žlic. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vna druga zdravila se
zmiraj frišna dobo v lekarni

G. Piccoli-ja
"pri angelu"
LIUBLJANA, Dunajska cesta.

Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti pov-
zetju zneska.

Zaloga v Trstu so v lekarnah pl. Leuten-
burg, Foraboschi, Prendini, Ravasini in Za-
netti ter v vseh boljših lekarnah istre in Pri-
morske. 7-80

Prosto daca.
NAJBOLJŠE
POHIŠTVO
v ogromnej zalogi po najnižji ceni se dobi pri
IGNACIJU KRON-U v TRSTU
12-11
ulica al Teatro št. 1 (Tergesteo).
Ilustrovani cenik se na željo pošlje brezplačno in frankiran.

Senzacija in novost!
V 6 dneh si lahko vsakdo napravi modro lase, naj si bodo prej lasje črni, ružjavi
ali rdeči itd. po novoiznajdenem pripravilu "Blondeur"; isto nij samo za barvati lase
ampak lasje ostanejo potem vedno enaki, vspeh je gotov in kot neškodljivo pripoznano.
— Steklenica velja 1 f 50 kr. a. v.
V 15 minutah
se lahko lasje ali brada pobarva lepo ružjavo ali črno prav naravno in stanovitno z mojim
prenarejenim barvenim mazilom za lase "Hair-Dye". Najgato-vjši sredstvo, vspeh takoj
brez vseh težav. — Hair-Dye stane 2 fr. 20 kr. a. v.
Nič več sivih las
ne bode imel oni, ki rabi mnogolzkuseni po zahvalnih pismih odlikovani "Haar-Regene-
rator", isti nij površno mazilo las, ampak osvelji lasje dobe v 3-4 tednih zopet svojo
prejšnjo barvo. Odstrani vse luske in nesnagena koži na glavi. Lasje se lepo svetijo
in so kakor v mladih letih. Cna steklenici 1 f. 60 n. a. v.
Zahvalna pisma se radi tajnosti ne objavijo.

Karol Schneeweiss,
parfumeur in specialist, Wien, II. Praterstrasse števil. 9.
Na deželo razpošiljam poštnim povzetjem ali pa na predplačilo in treba priložiti 20
kr za poštnino. 8-12

Doma šivano perilo.
Naslednje navedeno pe-
rilo za gospe in gospe
in manufakturi izdelki najčnejše, naj-
boljše in najtežje vrste prodajajo se po iz-
virnih fabriških cenah skoro zastoj, in v
dokaz najstrožje solidnosti se vanje vsak
predmet, ki ne ugaja, nazaj, tedaj je vsako
naročilo brez škod-.

Srajce za gospe in najčnejša angleškega
chiffona in prave švicarske
vzane vložke, izčista u- etelna vebba, komad po gld.
1-50, tucat gld. 16-50. Ravno isti iz pravega Schroll-
vega chiffona v najslogastnejši izvrstni in bogato ve-
zeno, komad po gld. 1-90, tucat po gld. 20.

Nočni telovniki za gospe iste vrste,
isto dolgi in po val dotični s pravimi švicarskimi vti lmi v-
lami, zelo eleg-ntno opremljeni, kratosti za vsako
dama, odvisne gld. 1-50, tucat po gld. 16-50, isti iz
najčnejšega, t-škega bahente, jako dolgi, po val dol-
gini vti, komad po gld. 1-60, tucat gld. 18.

Spodnje jope za gospe in najčnejša,
suvsa, obilite okoli s plinč in s bel ter pristo bar-
vano volno, po gld. 3-80, okrašene s kam-om in sila-
som, odvisne gld. 3-80, iz teškega napetja vega
bahente, n fjanja okraev, po gld. 1-60.

Možke košulje iz najčnejšega angleškega chif-
fona, svetloinimi prai, v poljubni
kraj-vi za vratom, komad po gld. 1-50 tucat po gld.
16-50. Iste iz najčnejšega, pravega Schroll- chiffona
najčnejše delo la Francé komad po gld. 1-70 in po 2
gld. 3, tucat po gld. 16-50 in po gld. 27-50.

Platnene rjuhe in dobrega, teškega, usnja
kompletne, za največje postelje, 84 široke, po gld. 1-28.
tucat gld. 15.

Platno za domačo rabo 80 vatlov, dobro,
izdelano za hitno rabo 54 široki gld. 7-50, 44 široki
gld. 5-50 komad. Cena predvra rapido raze, v kratkem
bi platno dvakrat toliko stalo, radi tega priporoča se
slehernemu, da se koj naroči.

Mizne garniture s svetlimi risarjami cv-tille,
sestojajo iz 12 brusov in
jednega pregrinjala, le gld. 2-85, isti prav fin francoski
izdelani, jako fin s franžami za 12 oseb, garnitura gld.
3-45. Mizne garni re iz najčnejšega damast, s risar-
jami cvetile, sest jede iz velikega pregrinjala za 12 oseb,
in iz 12 točno se jemajočih velikih brusov, jako fino
izdelani, jedna garnitura gld. 5-60.

Ročne brisače, zarobljene, vsak komad po-
durami, s dolgimi franžami, sno pikvirno, izvanredno
lepo, tucat po gld. 3-75.

Svilnate žepne rute iz teške lonske svile
komad r-zne barve, tucat gld. 3-50.

Svilnate finiš nogavice v najlepših
barvah vi-
sane, rudeše, modra, vijolič-ato, roza, ružjave itd., 502
kolena 3 pare gld. 1-15.

Garniture francos. pregrinjal sestoi-
ječe iz
dveh jako finih posteljnih odej in jednega namiznega
pregrinjala s kiticami iz baruna, melanobojne, jako
krasno izdelane in stano garnitura, to je, trije komadi
gld. 7-50.

Naročila proti vpošiljavi zneska naprej
ali pa proti povzetju vpošiljajo se pod ra-
alovom

Wäsche- und Manufactur-Warenhaus
RABINOVICS
Dunaj, Leopoldova, Schiffamtsgasse 20.